

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXXXVIII. ad annum MCCCCXL.

Parisiis, 1644

Evgenivs Papa Declarat Ferrariae Esse Synodvm vniuersalem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15490

suo recedens, locum ascendit, quamdamque bullam huius continentia legit.

ANNO
CHRISTI
1438.

EUGENIVS PAPA DECLARAT
FERRARIÆ ESSE SYNODVM
vniuersalem.

*Eugenius episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam
rei memoriam.*

*Exstat Græce
& Latine
tomo 32. Cō-
cil. pag. 21.
alterius
translationis.*

MAGNAS omnipotenti Deo gratias referre nos conuenit, qui antiquæ miserationis suæ non immemor, ecclesiam suam fecundioribus semper accumulatis incrementis: & licet hanc iactari interdum tentationum & pressurarum fluctibus sinat, nunquam tamen patitur mergi, sed inter vndarum moles inuiolabilem seruat, facitque ineffabili clementia sua, ut inter angustias varias robustior illa semper affurgat. Ecce enim orientales & occidentales populi diu abinuicem separati, vnum concordia & vnitatis foedus inire festinant: & qui longo a seipsis dissidio auulsos, ut æquum erat, moleste ferebant, post multa tandem sæcula, ipso utique auctore, a quo omne datum optimum provenit, sanctæ vnionis desiderio corporaliter in hoc loco conuenerunt. Nostrum autem & totius ecclesie munus est, & esse intelligimus, viribus omnibus eniti, ut hæc felicia cœpta iugi sollicitudine felicem progressum exitumque consequantur, ut cooperatores Dei & esse & dici mereamur. Denique carissimus filius Ioannes Palæologus Romæorum imperator, vna cum venerabili fratre Iosepho Constantinopolitano patriarcha, & aliarum patriarchalium sedium apocrisariis, magna que cum archiepiscoporum & ecclesiasticorum nobiliumque multitudine, octaua Februarii mensis proxime præteriti, Venetias, ad vltimum scilicet applicuit portum; vbi, sicut antea sæpius fecerat, Basileam iustis de causis, ratione œcumenici seu vniuersalis Concilii celebrandi, se ire non posse patenter expressit; idque Basileæ congregatis per literas intimauit, exhortans atque requirens omnes, uti Ferrariam ad huiusmodi Concilium celebrandum electam pro agendo tam sanctissimo huius vnionis opere sese transferrent. Nos itaque, quibus hæc sacratissima vnio
semper

ANNO
CHRISTI
1438.

semper cordi fuit, quique hanc summo studio perfici cupimus, decretum ^a Basileensis Concilii cum Græcis ipsis conuentum, electionemque loci pro œcumenico celebrando Concilio in eadem Basileensi Synodo factam, ac per nos postea Bononiæ, instantibus ipsorum imperatoris & patriarchæ nuntiis, ^b confirmatam, & quæque alia ad ipsum sanctæ vnionis opus spectantia, vt est officii & debiti nostri, exequi diligenter intendimus. Omni igitur modo & forma, quibus melius possumus, decernimus & declaramus, ^c accedente consensu dictorum imperatoris & patriarchæ, omniumque in præfenti existentium Synodo, sacram esse vniuersalem seu œcumenicam Synodum in hac Ferrariensi ciuitate omnibus liberam & securam, sicque dictam Synodum ab omnibus reputari debere, in qua sine vlla rixosa detentione & pertinacia, atque cum omni caritate sacrum hoc vnionis negotium tractandum, & Deo propitio, vt speramus, felici fine claudendum est, vna cum sanctis operibus reliquis, ad quæ peragenda Synodus ista noscitur instituta.

^a supra relat. par. I. num. II.

^b vt supra par. I. num. IV.

Datum Ferrariæ in generali sessione synodali solenniter in ecclesia maiori Ferrariensi celebrata, anno incarnationis dominicæ millesimo quadringentesimo trigessimooctauo, quinto Idus Aprilis, pontificatus nostri anno octauo.

Quibus peractis, lætissime ex conuentu assurrexerunt omnes.

LVD. Hæc quidem auditu gratissima sunt, sed gratius suscipiam, cum dixeris disputationis modum.

AND. Publice conuentio siluit vsque ad octauam Octobris.

LVD. Res quidem auditu horrenda est, quod tantus hominum numerus, tantusve elegantia fulgor in vnum conuenerit, nihilque tanto tempore gesserint.

AND. Græci huic rei causam dederunt: mos quidem gerendus erat eisdem, qui ad fidei vnionem fuerant conuerti ad hoc spirituale conuiuium. Sed & datus est modus, vt & si publice conuenire nequirent, priuatis conuentibus certi ex Latinis Græcisque deputarentur, qui præludia publicarum disceptationum in medium ducerent. Deputati sunt ex Latinis sexdecim viri de regularium ac sæ-

Concil. Tom. 33.

Q

^a Græcus scri-
ptor in his pri-
uatis disputa-
tionibus Fer-
rarie habitis,
plura refert de
purgatorio,
quæ publice
repetita fuerit
Nicomæ a
Turcætama-
ra, ea que re-
fert Andreas
vna cum aliis
quæstionibus,
quæ hic in-
nuuntur, infra
collatione 11.
num. 1. & se-
quentibus.

^b Infra loco
supra citato.

cularium numero, viri graues & docti, qui certis diebus tenerentur in ecclesia Minorum certas disputationes particulares facere; pariterque idem Græci fecere: quæ quidem quia publica acta non sunt, non visum est in scriptis publice referendum^a. Discussum est pluribus diebus, & cum quatuor principaliores viderentur fuisse differentiarum causæ: Prima de processu Spiritus sancti a Filio; secunda de purgatorio, an sit, & an animæ ante diem iudicii puniantur, vel Deum videant: tertia de potestate Romanæ ecclesiæ; & vltimo de sacramento, an in fermento, vel azymis fieri debeat: sumpta est purgatorii materia in discussionem, & disputationes plurimæ factæ sunt, an purgatorium sit, quove loco animæ resideant vsque ad diem, quo iudicaturus viuos & mortuos Deus noster redemptor aduenerit. Et posito, quod purgatorium foret, an pœna ignis ibidem sit, an igne materiali ibidem animæ puniantur: plurimæque alia, quæ locis priuatis discussa sunt, & suis loco & tempore in publicum^b deducuntur, omit- tam. Hoc modo deuentum est cum Græcis vsque ad octa- uam mensis Octobris.

*Antequam reliqua Andreæ prosequamur, opportune hic tem-
poris ordine exigente, ex Vaticano codice inferendas duximus li-
teras Eugenii papæ de indulgentiis & subsidio pro Græcis.*

Num. II.

*Eugenius, &c. vniuersis & singulis, ad quos præsentis nostræ
literæ peruenerint, salutem & apostolicam
benedictionem.*

AD salutem animarum Christi fidelium, quarum no-
bis tamquam vnico Christo vicario, & totius domi-
nici gregis pastori in terris principaliter cura commissa
esse dignoscitur, diligenti sollicitudine, prout onus ipsius
pastoralis requirit officii, intendentes, ea diligenter quæ-
rere & exequi peroptamus, per quæ & fidei catholicæ
exaltatio desiderata proueniat, & ipsi fideles ex piis eorum
suffragiis spirituales fructus vberius consequantur. Sane
vt multa omittamus, quæ superiori tempore pro vnione
orientalis ecclesiæ Græcorum multo labore & studio ope-
rati sumus, ante annum per oratores carissimi in Christo
filii Ioannis Palæologi Græcorum imperatoris, & venera-
bilis fratris Iosephi Constantinopolitani patriarchæ, ac

ANNO
CHRISTI
1448.

alios multos timoratos zelo fidei catholicae accensos, & magna auctoritatis viros, ad prosecutionem praefatae vni-
onis, quae eo in tempore ab aliis deserta videbatur, instantius
requisiti, ad id etiam urgente nos conscientia, ne tam san-
ctum opus in magnam confusionem fidei catholicae, ac
perpetuam infamiam occidentalis ecclesiae deserere patere-
mur, totum eius sancti operis onus suscepimus, in Dei mi-
seratione & fidelium suffragiis confidentes. In qua re tan-
tam tamque sollicitam operam adhibuimus, ut praefati im-
perator & patriarcha vna cum metropolitibus, episcopis,
abbatibus, praelatis, nobilibus, & aliis clericis & laicis in
multitudine copiosa ad nos venerint, cum quibus, praes-
tante Domino, oecumenicum Concilium Ferrariense fun-
dauimus, illud cum eis per disputationes & opportunos
tractatus usque in diem praesentem sollicitè prosequentes.
Verum cum ob dictorum apparatus ad iter arripien-
dum & nauigationem, ac custodiam Constantinopoli-
tanae ciuitatis, prout conuentum fuerat, graues expensas
subierimus, & multo maiores quam suppetant faculta-
tes, ac de cetero usque ad reditum eorum in patriam, iux-
ta eis promissa, nos subire oporteat, rei huius necessitate
compellente, cogimur deuorum Christi fidelium suffra-
gia & caritatiua implorare subsidia.

Vt igitur ipsi Christi fideles ad opportuna tam sancti o-
peris auxilia facilius & feruentius animentur, quo spiri-
tualibus muneribus se senserint in benedictionibus praes-
ueniri: Nos attendentes, quod beato Petro apostolorum
principi, & aeterni regni clauigero ac pastori ecclesiae,
& successoribus suis infinitum illum thesaurum, qui in
Christi sanguine fidelibus datur, plena sit dispensandi at-
tributa potestas, de omnipotentis Dei & Christi miseri-
cordia, cuius vices, licet immeriti, in terris gerimus, ac
beatorum apostolorum Petri & Pauli auctoritate confi-
si, omnibus & singulis Christi fidelibus, qui pro suppor-
tandis oneribus ad tam sanctum opus nobis incumben-
tibus ad certam summam (ut accepimus) haecenus contri-
buerunt, aut iuxta eorum facultates contribuent in futu-
rum, eligendi in confessorem sacerdotem idoneum saecula-
rem vel regularem, qui in omnibus casibus, etiam de

*Facultas ab-
soluendi a
casibus refer-
uatis.*

Concil. Tom. 33.

Q ij

*Indulgentia
subsulium
tribuentibus.*

*Facultas ab-
soluendi a
censuris.*

*Vota com-
mutandi.*

in vita, quamprimum opportunitas aderit, absolueri valeat, iniuncta eis poenitentia saluari: deinde etiam similem eligendi confessorem, qui in mortis articulo omnium peccatorum, de quibus vere corde contriti & ore confessi fuerint, ipsis in sinceritate fidei, vnitatis sanctae Romanae ecclesiae, ac obedientia & deuotione nostra & successorum nostrorum Romanorum pontificum canonicis intransigentibus, plenariam remissionem & indulgentiam concedere possit, tenore praesentium plenam & liberam concedimus facultatem. Quibus & confessoribus sic, ut praefertur, eligendis ab excommunicationis, suspensionis & interdicti sententiis ab homine vel a iure generaliter vel specialiter & nominatim latis in foro poenitentiali tantum, debita satisfactione iuxta formam iuris iniuncta, absolutionis beneficium omnibus & singulis, de quibus supra, impendendi in forma ecclesiae consueta: nec non super votis peregrinationis vel abstinentiae, vel similibus, etiam si de ultramarinis partibus, aut sancti Iacobi in Compostella, vel apostolorum Petri & Pauli liminibus visitandis, emissae fuerint, & non adimpleta, dispensandi, & in alia pietatis opera commutandi. Insuper etiam quoscunque usurarios, aut alias turpes quaestores, super usuris & bonis dumtaxat, de quibus incertum est, quibus personis fieri debeat restitutio; ac etiam illos qui arma, vel alia prohibita infidelibus vel haereticis detulerint, absoluedi facultatem similiter impartimur. Ita tamen quod votis obligati expensas itineris, & oblationes quas facturi erant: usurarii vero, & ex turpi, vel alias indebito lucro ad restitutionem obligati, ubi pro quibus erat restitutio facienda, nesciuntur, & delatores prohibitorum, ut supra praemittitur, lucra, quae ex talibus quaesierint, ad subsidium eiusdem operis exponant, & alias praedicti omnes satisfaciant, ut tenentur. Et ne (quod absit) per huiusmodi redantur procliuiores ad illicita in posterum committenda, volumus, quod si ex confidentia remissionis huiusmodi aliqua forte committerent, quoad illa dicta remissio nullatenus suffragetur. Quam quidem facultatem circa uolentes, usurarios, indebiti lucri quaestores, & prohibitorum delatores, ut praefertur, ad eas etiam personas, quae pro subsidio huiusmodi hactenus iuxta modos praemissos satisfac-

ANNO
CHRISTI
1438.

cerunt, dum tamen sic soluta in dictum subsidium realiter assignentur, extendi volumus per præsentés. Mandantes & iniungentes omnibus & singulis ecclesiarum prælatis, capitulis, conuentibus, & aliis quibuscumque ecclesiasticis personis, quatenus indulgentias & concessiones huiusmodi in locis eis subiectis per idoneos prædicatores populis suis solenniter publicari & exponi faciant. Quibus quidem prædicatoribus, & omnibus qui eos deuote audierint, & in tam pio opere assistentiam & fauorem præbuerint, auctoritate prædicta duos annos & totidem quadragenas de iniunctis sibi poenitentis in forma ecclesiæ relaxamus. Pecunias autem, & alia, quæ pia fidelium largitione, aut aliis quibuscumque erogationibus in subsidium huius sancti operis obuenerint, ordinarii loci & illorum, quos cum literis concessionum huiusmodi per nos vel habentes ad hoc a nobis speciale mandatum destinari contigerit, duorumque bonorum virorum loci iudicio reponi & conseruari, & his quos ad ipsas pecunias recipiendum deputauerimus, consignari volumus. Ordinationibus alias forsitan quauis auctoritate in contrarium factis non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo, &c. Datum Ferrariæ octauo Kalendas Octobris, pontificatus octauo.

*Indulgentia
& concessio-
nes sunt pu-
blicanda.*

Alia litteræ eiusdem Eugenii de decimis pro eodem subsidio.

*Eugenius, &c. Dilecto filio Baptista de Legname legum
doctore, clerico camera apostolica, & capellano
nostro, salutem.*

Num. III.

DVDM Basileensé Concilium pro vnione Græcorum cum ecclesia Latina renouanda carissimo filio Ioanni Palæologo Romæorum imperatori, ac venerabili fratri Iosepho patriarchæ Constantinopolitano, expensas pro ipsis cum septingentis personis in veniendo ad locum œcumenici Concilii, & ibidem stando, indeque redeundo ad ciuitatem Constantinopolitanam, proque duabus galeis & trecentis ballistariis in dicta ciuitate, quamdiu imperator causa Concilii inde abesset, ad ipsius vrbs custodiam mansuris, synodali decreto spondit: & cum ad hoc ingens perficiendum opus immensa pecuniarum quantitas necessaria videretur, ii qui in ipso tunc reside-

** Sessione 19.
Concilio Ba-
sileens.*

Q iij

bant Concilio, considerantes simul summæ magnitudinem, necessarium & opportunum esse iudicarunt, pro tanto Dei honore & totius ecclesiæ profectu, ipsam ecclesiam de bonis sibi a Deo collatis subuenire debere. Mature igitur inter se vniuersalem omnium fructuum ecclesiasticorum decimam atque imposuerunt. ^a Ne autem clerum frustra grauari contingeret, ibidem decretum extitit, vt vsquequo ipse imperator & patriarcha cum aliis Græcis ad vltimum applicuissent portum, ipsa decima nullatenus exigeretur. Verum cum in ipso olim Basileensi Concilio de loci electione tractaretur, vbi œcumenica celebranda esset Synodus, tandem Florentia aut Vtinum, seu locus alius, qui prius necessaria pro hac re præparasset, electus ^b extitit. Nos autem, qui etiam dum in minoribus constituti essemus, summopere hanc sanctam vnionem Græcorum desiderauimus & perquisiuimus, habito cum fratribus nostris sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus, pluribusque aliis in magno numero, qui in curia Romana residebant, prælatis, maturo consilio, iudicauimus, hanc ciuitatem Ferrariensem ad huius œcumenici Concilii celebrationem esse opportunam atque accommodam, & pro hac quoque necessaria præparare decreuimus. Ad honorem igitur omnipotentis Dei & sanctæ matris ecclesiæ, profectum quoque & amplitudinem fidei orthodoxæ, nostris impensis galeas & ballistarios, aliaque omnia in ipso synodali decreto promissa Constantinopolim transmimus, & tandem, Deo propitio, ipsos imperatorem & patriarcham cum multis metropolitans, aliisque ecclesiasticis & sæcularibus viris nobilibus in magna multitudine, ad vltimum portum, ciuitatem videlicet Venetiarum, & deinde huc Ferrariam adduci fecimus. In qua quidem ciuitate Ferrariensi die 9. Aprilis, consentientibus ipsis Græcis, esse œcumenicum Concilium legitime congregatum, in sessione publica solenniter ^c declarauimus. Cum autem vsq; ad hunc diem pro hoc sanctissimo opere summam circiter octuaginta millium ducatorum exposuerimus, omnique mense, vsque ad confirmationem, tam pro expensis eorum qui sunt in Concilio, quam pro dictis duabus galeis & tercentum ballistariis ciuitatem Constantinopolitanam custodientibus, quinque millia ducatorum expo-

^a Sessione 27.
Concilii Basileensis.

^b Hoc decretum habetur supra num. 22.

Consentientibus Græcis in ciuitate Ferrariensi Concilium legitime congregatum.

^c Vt supra hac eadem collatione.

Expense pro conducendis Græcis ad Concilium, & custodia Constantinopolitane ciuitatis.

ANNO
CHRISTI
1438.

nere necessarium sit, ne ecclesiam quæ nullo modo aliunde supplere potest, in præmissis deficere, tantumque bonum negligi defectu pecuniarum contingat, prædictam decimam per ipsum quondam Basileense Concilium impositam, conditione prædicta per Dei gratiam purificata, hoc sancto approbante Concilio exigendam iam fore declarauimus. Quocirca discretioni tuæ per apostolica scripta committimus, & mandamus tenore præsentium, quatenus procures & studeas diligenter, quod personæ ecclesiasticæ, & quæcumque alia pia loca prouinciarum, ciuitatum, diœcesum, sub regnis carissimi in Christo filii nostri Eduardi Portugalliæ & Algarbii regis illustris constituta, tam exempta, quam non exempta, cuiuscumque religionis & ordinis existant, etiamsi sint sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, quibus cardinalibus & religiosis nulla priuilegia & exemptiones in hac parte volumus suffragari, sine difficultate aut dilatione faciant illud idem, atque persoluant. Volumus autem quod huiusmodi decima per te, quem in prædictis prouinciis, ciuitatibus & diœcesibus collectorem tenore præsentium deputamus, ac tuos subcollectores, clericos dumtaxat, quos ad id deputabis, a personis ecclesiasticis sæcularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, in eisdem ciuitatibus & diœcesibus, fructus, redditus & prouentus huiusmodi habentibus, & infra annum habituris, de ipsis dumtaxat fructibus, redditibus & prouentibus colligatur, & etiam exigatur: vtque iuxta constitutionem editam in Concilio Viennensi super decimis exigendis, calices, libri, & alia ornamenta ecclesiastica diuinis officiis deputata, ex causâ pignoris, vel alias, occasione prædicta nullatenus capiantur, distrahantur, vel alias occupentur. Volentes quod tam tu, quam subcollectores a te, vt præfertur, deputandi, dictam decimam a singulis personis ecclesiasticis huiusmodi, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam ac sequestrationem eorum reddituum & prouentuum ecclesiasticorum, per te ac per ipsos, aut alium vel alios, ad soluendum compellas, seu compellant, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, tam felicis recordationis Bonifacii papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, ac duabus diætiis in Concilio generali, quam aliis

Decima exigenda pro subsidio.

constitutionibus apostolicis contrariis non obstantibus quibuscumque, seu si eisdem personis a sede apostolica sit indultum, quod ad solutionem huiusmodi decimæ minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, excommunicari, aut extra vel ultra certa loca ad iudicium euocari non possint, per literas apostolicas non facientes plenam & expressam de verbo ad verbum, eorumque propriis ordinum, locorum & personarum nominibus & cognominibus mentionem, & quibuscumque priuilegiis & indultis, exemptionibus & literis apostolicis quibuscumque ordinibus & dignitatibus, & specialiter sanctorum Benedicti & Augustini, Cisterciensium, Cluniacensium, Præmonstratensium, Grandimontensium, Carthusiensium, Camaldulensium, Vallisumbrosæ, Cruciferorum & Humiliatorum, ac Hospitalium sancti Ioannis Hierosolymitani, & beatæ Mariæ Teutonicorum, sancti Iacobi de Spata, Calatrauensis & de Alcantara militiis, & ipsorum vniuersitatibus generaliter vel specialiter sub quacumque forma vel expressione verborum a memorata sede concessis, de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in nostris literis plena & expressa mentio sit habenda; quibus omnibus hac vice dumtaxat ex certa scientia volumus derogari. Et insuper volumus, tibi que per apostolica scripta committimus, quod tu & a te deputandi illos ex personis ecclesiasticis supra dictis, prouinciarum, ciuitatum & diocesium prædictarum, quos ex defectu non factæ solutionis huiusmodi excommunicationis sententiam incurrere contigerit, ab eisdem sententiis post satisfactionem debitam absoluere, & cum eis super irregularitate, si qua forte sint ligati celebrando diuina, aut immiscendo se illis, non tamen in contemptum clauium, contraxerint, auctoritate nostra valeas & valeant dispensare. Personas etiam ad taxationem huiusmodi de terris idoneas eligendas & deputandas plenam tibi tenore earundem literarum facultatem concedentes. Datum Ferrariæ anno incarnationis dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo octauo, sexto Nonas Octobris, pontificatus nostri anno octauo.

NOTÆ